

פרוטוקול מס' 152  
מישיבת ועדת השירותים הציבוריים  
מיום א' ג' בטבת תשל"ו - 7.12.75 שעה 11.00

נכחו:

חברי הוועדה:  
ה. גרוסמן - יו"ר  
י. בארי  
ל. דיציאן  
א. ורדיגר  
מ. ידיד  
ח. שמעוני

מוזמנים:  
ט. שפניץ - משרד המשפטים  
מר נעמן  
י. קרנות  
ד"ר קנוסוב  
ד"ר יובל

מזכירת הוועדה: ש. כרם

רשמה: א. ברק

חוק לתיקון פקודת המתעסקים ברפואה (מס' 4),  
תשל"ה-1974

סדר היום:

חוק לתיקון פקודת המתעסקים ברפואה (מס' 4). תשל"ה-1974

הינ"ר ח. גרוסמן:  
נקיים היום ישיבה קצרה, כי אני רוצה להספיק להשתתף בהלווייתה של בנה אידלסון.

אנו צריכים לחזור לסעיף 5, שהיועצים המשפטיים נתבקשו להביא לו נוסח חדש, בהתאם להערות החברים.

מר נעמן:  
יש לנו הצעה, שנתקבלה על דעת משרד המשפטים, ביחס לשאלה שהתעוררה בדבר סמכותה של הוועדה הרפואית להזמין עדים לצורך ראיות וכו'.

להלן הנוסח שאנו מציעים לסעיף 5:

- ..... (א) "  
 (ב) לצורך בדיקה כאמור תהיה לוועדה הרפואית סמכות:
- (1) להזמין אדם לבוא לפני הוועדה ולהעיד או להציג דבר;
  - (2) לחייב עד להעיד בשבועה או בהן צדק בהתאם להוראות החיקוק החל בבית-משפט אזרחי לענין זה;
  - (3) לבקש מבית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו היא יושבת ליתן צו לפי סעיף 13 לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971;
  - (4) לפסוק דמי נסיעה ולינה ושכר בטלה לעדים שהוזמנו מכוח סעיף זה כמו לעד שהוזמן לפני בית משפט.

(ג) דרשה הוועדה הרפואית מעד להעיד או להציג דבר וסרב לעשות כן, ללא צידוק המניח את דעת הוועדה, רשאי בית-המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו יושבת הוועדה, לצוות על פי בקשת יושב-ראש הוועדה הרפואית לכפות את הציות להוראת הוועדה בדרך שתיראה לו, לרבות מעצרו של הסרבן.

(ד) שר המשפטים יקבע סדרי דין לענין ביצוע סעיף זה.  
(ה) הוועדה חגיש למנהל את ממצאיה ומסקנותיה המבוססים."

הינ"ר ח. גרוסמן:  
מדוע הצטרכתם להכניס בסעיף קטן (ב) את סעיף 4? הרי זה חל על כל העדים.

ס. שפניץ:  
רק בבית משפט. פה מדובר על הוועדה. גם בחוק ועזת חקירה יש סעיף מיוחד שמסמיך לפסוק דמי נסיעה, לינה וכו' לעדים שהוזמנו להעיד לפני הוועדה.

מר נעמן:  
זו גם בעיה תקציבית.

ס. שפניץ:  
פירטנו את הסמכות הכללית, שהוועדה יכולה להזמין עדים, ואילו בית המשפט המחוזי הוא זה שיכול לפנות את הציות להוראת הוועדה.

הינ"ר ח. גרוסמן:  
אני חושבת, שההצעה הזו עונה לכל הערותינו.

י. בארי:  
אולי תחבו דוגמה, מה עשוי להיות הצידוק המניח את דעת הוועדה, ביחס לסרוב להעיד או להציג דבר?

הי"ר ח. גרוסמן:

כנראה המדובר במקרים שאם מישהו מעיד נגד אדם אחר, זה מפליל את עצמו בעקיפין, או שהמדובר בנן-משפחה. אני חושבת שבמקרים כאלה אין ברירה וצריכים לשחרר את העד מהחובה להעיד.

א. ורדיגר:

בסעיף (ג) אני רואה, שנאמר: "רשאי בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו יושבת הוועדה, לצוות על פי בקשת יושב-ראש הוועדה הרפואית לכפות את הצי"ת...". לפני כן היה כתוב "על פי בקשת המנהל או היושב-ראש והמלה "מנהל" נמחקה. לדעתי, צריך להשאיר את המנהל או היושב-ראש.

י. גארי:

אין טעם בכך, כי הפונה היא הוועדה שהיא מעין אינסטנציה שיפוטית, ומבקשת מבית המשפט צו.

מר נעמן:

אנו חוסכים למנהל פעילות אדמיניסטרטיבית מיותרת. כדי שהוא יזמין, הוא צריך לקרוא את התיקים ואפשר להגיש נגדו בג"צים.

י. גארי:

לדעתי זה ערוב מין שלא במינו.

הי"ר ח. גרוסמן:

אם יושב-ראש הוועדה יכול לבקש מבית המשפט צו, אין זה משנה אם גם המנהל יכול לעשות זאת. בכל אופן, אני מציעה שהיועצים המשפטיים יבדקו אם אין כאן עירוב מין שלא במינו, כפי שאמר חבר-הכנסת גארי.

ט. שפניץ:

ביחס לשאלה מה יכול להיות המקרה שיש צידוק ביחס לסרוב להעיד, על הוועדה חל כל החלק של ראיות חסויות של פקודת הראיות, וזו סיבה טובה לא להעיד.

י. גארי:

אולי אפשר בכלל להצטיט את המשפט האומר "ללא צידוק המניח את דעת הוועדה", אם פקודת הראיות חלה על הוועדה.

הי"ר ח. גרוסמן:

אני מציעה להשאיר את המשפט הזה. אם הוועדה תפנה לבית המשפט, משתמע שמצאה שהסרוב לא מוצדק. אז למה לא לכתוב את זה? למה לא להכניס לחוק משפט האומר, שיש זכויות יסוד של האזרח, וגם לפני הוועדה נשמרות זכויות אלה, של היכולת לסרב להעיד ולנמק ממה נובע הסרוב?

ט. שפניץ:

נוסח זה קיים גם בחוק שירות המדינה (משמעת).

הי"ר ח. גרוסמן:

מבחינה משפטית תבדקו אם אפשר לומר לפי בקשת המנהל או יושב-ראש הוועדה.

מר נעמן:

איננו מתנגדים להצעה זו עקרונית, אנו יכולים להסכים לה.

נתבקשנו להסביר מהי מחלה מסכנת ומהי מחלה מדבקת. השיקולים שלנו לקביעת מחלה מסכנת היו כאלה: אמנם לא הוגדר מה זה מחלה מדבקת, ואם נרצה לפרש זאת, נלך לפקודת בריאות העם, שם יש תקנה הקובעת חובה להודיע על מחלה מדבקת. וישנה שם

רשימה של מחלות מדבקות. אבל רשימה זו איננה מתאימה לענין שלפנינו. אנו חוששים שבכל מקרה שתהיה מחלה מדבקת, תהיה סמכות למנהל ואנו רוצים לצמצם את האפשרות הזו. קביעת מחלה מדבקת דורשת שיקול עובדתי. ברגע שקובעים שמחלה מסויימת מסכנת את בריאות העם, יש בכך צמצום של שיקול הדעת שצריך להפעיל.

ד"ר יובל:

בסעיף 4 להצעת החוק, סעיף 5ח לפקודה, סעיף (2)(ג)(3), אני מבקש להכניס אחרי המלה "מחלה" את המלים "או מצב".

יש אנשים זקנים שאצלם אי אפשר להצביע על מחלה מסויימת מדוע הם אינם מסוגלים לתפקד. האיש בכלל איננו יכול לפעול, והמלה מצב יכולה לכלול סיטואציה זו.

י. קרנות:

למשל רופא נרקומן.

ח. שמעוני:

ההגדרה "מצב" היא יותר סדי רחבה.

א. ורדיגר:

המלה מצב נראית לי. ידוע מהי מחלה מסכנת. אבל עובדה שיש מצבים, שאולי לא כלולים בתוך המחלות, אבל האיש איננו מסוגל לתפקד ולהיות אחראי למעשיו. לכן אני חושב שהוספת המלה "מצב" יכולה לתקן את הסעיף.

היו"ר ח. גרוסמן:

אולי ניתן למצוא מלה אחרת במקום מצב.

ל. דיציאן:

אינני חושב שמה שאתה מגדיר כמצב אי אפשר להגדיר בוועדה הרפואית.

נכות היא ודאי מחלה.

י. קרנות:

עודרון איננו מחלה. אפשר אולי לומר "מגבלה".

מר נעמן:

אפשר לומר "מחלה או ליקוי".

ד"ר יובל:

ליקוי איננו טוב. היו לי שני מקרים של רופאים: רופאה בת 75, שלקחה על עצמה וברים שלא יכלה לקבל. או רופא בן 65, שאני מכיר אותו 35 שנה, ואף הוא לקח על עצמו תפקידים שלא היה צריך לקחת.

ח. שמעוני:

אולי אפשר לומר "כושר לקוי".

היו"ר ח. גרוסמן:

זה לא יתקבל על דעת ההסתדרות הרפואית. אני מציעה ליועצים המשפטיים למצוא מלה מתאימה ולהודיע לנו על כך.

י. בארי:

אולי במקום לומר "מחלה העשויה לשלול מרופא אתהיכולת", ניתן לומר: "חסר יכולת לעסוק ברפואה, לחלוטין".

ל. דיציאן:

שאלה ליועצים המשפטיים: למה לא חשבתם על כך לפני שהגשתם לנו את ההצעה?

היו"ר ח. גרוסמן:

מדוע מביאים הצעת חוק לקריאה ראשונה ושניה?

ל. דיציאן:

חברי הכנסת יכולים להעיר מה שהם רוצים, אבל המשרד צריך לדאוג מראש.

אני מבקש להעביר את ההצעה שיגבש  
משרד הבריאות להסתדרות הרפואית, לשמוע חוות דעתם.

הי"ר ח. גרוסמן:  
קודם תובא ההצעה אלינו ונאמר אם אנו  
בעדה אם לאו, לאחר מכן נעביר אותה  
להסתדרות הרפואית. אבל כמובן, אם משרד הבריאות ירצה להתייעץ עם  
ההסתדרות הרפואית ולאחר מכן יביא לנו הצעה מוסכמת עם ההסתדרות הרפואית,  
לא נעביר את ההצעה להסתדרות הרפואית. אבל אם תבואו ותציעו הצעה רק  
בשטכם, זכותנו תהיה לשאול מה דעת ההסתדרות הרפואית.

נעבור הלאה. היכן מובטח, שהסעיף  
מדבר לא רק במתן רשיון חדש אלא גם בשלילת רשיון?

י. בארי:  
מדובר על כך בסעיפים הבאים.

הי"ר ח. גרוסמן:  
סעיף 6: לסעיף 5. ישנה  
הסתייגות לחבר-הכנסת מאיר פעיל:  
"סעיף 5. יתוקן כולו וינוסח מחדש כלהלן: "מנהל שהחליט, לפי סעיפים  
5 א או 5ט, לדרוש מאדם המבקש רשיון לעסוק ברפואה, או המורשה לעסוק  
ברפואה, להתייצב לפני ועדה רפואית, לפי סעיף 5ז, לשם בדיקה, ושאי-  
(1) אם יש לו יסוד להניח, כי מידע העשוי להעיד על מצב בריאותו של  
אותו אדם נמצא בידו של מוסד רפואי או רופא שיטפל בו, לדרוש מהם שימסרו  
את המידע לוועדה הרפואית;  
(2) אם יש לו יסוד להניח, כי מסך העשוי להעיד על מצב בריאותו של אותו  
אדם נמצא בידי אדם אחר, לדרוש ממנו שימסור את המסך לוועדה הרפואית".

בדברי ההסבר להצעתו אומר חבר-הכנסת  
פעיל כי, "השינוי המוצע נובע לחופש הפרט ונועד לקבוע כי מידע או  
מסמכים רפואיים לא יימסרו מעולם לידי אדם אחד המופקד כמנהל ברשות  
הביורוקראטית, אלא רק לוועדה רפואית הפועלת על-פי הקריטריונים  
המקצועיים והמוסריים הרפואיים".

אני חושבת שבהצעה זו משיג חבר-  
הכנסת פעיל ההיפך. במקום שהמידע יהיה קודם בידי אדם אחד והוא יעשה  
את הסלקציה, המידע יגיע מיד לוועדה. הכל ממילא מדווח למנהל, אז  
מוטב שהמנהל יבדוק אם יש טעם להביא את הממצאים לפני הוועדה. למה להביא  
את המידע לפני פורום רחב, כאשר אולי אין בכך כל טעם?

י. בארי:  
הכל נעוץ בגורם אחר, שלפי החוק אין  
חובה, שמנהל יהיה רופא. אם המנהל  
יהיה רופא, פני הדברים היו אחרים. יתכן שחבר-הכנסת פעיל לא היה מגיש  
את הסתייגות.

הי"ר ח. גרוסמן:  
אינני בטוחה בכך. אבל אמרנו שפעם  
נתקן את השאלה הזו.

ל. דיציאן:  
אינני מקבל את ההערה, שהאפשרות לפי  
5ח היא גם לשלילת רשיון ממישהו שיש  
לו כבר רשיון. כי סעיף 5ח כותב בפירוש מי שמבקש רשיון.

י. בארי:  
זה נאמר בסעיף 5ט.

ל. דיציאן:  
הדבר צריך להאמר בצורה, שלגבי אדם  
המבקש רשיון פועלים לפי 5ח  
ולגבי אדם המורשה לעסוק, פועלים לפי סעיף 5ט.

י. בארי:  
אפשר אולי להוסיף את המלה "בהתאמה"  
ואז נפתרת השאלה.

ניתן להוסיף הכל לפי הענין.

מ.ר. נעמן:

אני מקבל את ההצעה הזו.

ל. דיציאן:

אני רוצה להביע הרהור בקול רם.  
נאמר בסעיף 5, כי רשאי המנהל לדרוש ממוסד רפואי או מרופא שטיפל באדם מסמך, אבל אין סנקציה לרופא או למוסד שימסרו את המסמך.

י. בארי:

כדי להסיר את הספק זה, אפשר להוסיף סעיף קטן (3), שיאמר: מוסד רפואי או רופא, שנדרשו על ידי המנהל כאמור, חייבים להמציא את הנדרש מהם, אם בכלל יש צורך בתוספת זו.

מ.ר. נעמן:

כנגד החובה לדרוש עומדת תמיד החובה להמציא. תמיד יש סעיפים מתאימים, שמי שמסרב לבקשת רשות מוסמכת, עובר עבירה פלילית.

אבל ביחס לרופאים הסרוב למסור עדות מופיע בחוק.

ל. דיציאן:

נניח שנוסיף את הסעיף שהציע חבר-הכנסת בארי, ובכל זאת לא ימסרו את המידע?

ח. שמעוני:

אז יש סעיף בחוק הפלילי, שמי שמפר חיוב, חלה עליו עבירה פלילית.

י. בארי:

לא הייתי רוצה להכניס את זה.

הינ"ר ח. גרוסמן:

נאמר בסעיף (2), שהמסמך נמצא בידי אדם אחר. מה הכוונה ב"אדם אחר"?

פ. שינמן:

אדם כולל גם גוף.

י. בארי:

כיוון שהרחבנו את אפשרות שלילת הרשיון או הענקתו לא רק למחלה אלא גם למצב או כושר לקוי של הרופא, צריך סעיף 6 לחול גם על אפשרות זו.

ח. שמעוני:

אפשר לומר "מחלה או מצב בריאותי".

ד"ר יונבל:

מה שנחליט בסעיף 5(3) צריך לחול גם על סעיף 5.

הינ"ר ח. גרוסמן:

ביחס להשעיית רופא - נאמר שאפשר להתלות רשיונו של רופא לא יותר משלושה חודשים. נוצר מצב שאפשר לחזור כעבור חודש ולהתלות שוב רשיונו של הרופא, וכך הזמן מתמשך. לכן, לדעתי, צריך לחייב את המנהל לפנות לוועדה.

ח. שמעוני:

צריך לחייב את המנהל ואת הוועדה. כדי שיהיה ברור, לא סיכמנו בענין הצעתו של חבר-הכנסת בארי להוסיף סעיף קטן (3) ל5. אני אינני נוטה לזה.

הינ"ר ח. גרוסמן:

כדי שלא יהיה ספק, אנו מוכנים להוסיף את התיקון הזה.

מ.ר. נעמן:

אני שוקלת אם להשאיר לעצמי אופציה להסתייג מכך.

הינ"ר ח. גרוסמן:

מ. נעמן:

היה לנו בסיון להפעיל את הסמכות להביא רופא לפני ועדה פסיכיאטרית. הרופא הזה מסך אותנו עם פניות פורמליסטיות והיתה פניה לבג צ. בסופו של דבר הוא ניצח אותנו והמנכ"ל נאלץ היה לבטל את ההוראה ואותו רופא עוסק ברפואה. הוא היה מאושפז באיזשהו שלב באחד מבתי החולים הממשלתיים ורצינו מידע, אבל למנהל לא היתה סמכות בענין זה. שנתיים התרוצצנו עם הרופא הזה והוא ניצח. לכן אנו מסכימים לתיקון המוצע.

הי"ר ח. גרוסמן:

שכנעתם אותי. אם כך, התיקון של חבר-הכנסת בארי נתקבל.

ב. מה שיסוכם במחלה העשויה לשלול מרופא את רשיונו, יחול גם פה, בענין מצב בריאותו. ג. עבין התללית רשיון באופן חד-פעמי ואיך לחייב את המנהל להגיש את החומר לוועדה ולחייב את הוועדה לדון -

ל. דיציאן:

אם מישהו פונה לערעור לבית המשפט העליון, התהליכים שם לא מסתיימים תוך שלושה חודשים. אז אם המנהל חושב שזה מקרה כל כך דחוף ומתלה את הרשיון לשלושה חודשים, אז מה עם הערעור? ואם הערעור לא מתברר והוא חוזר לקדמותו?

מ. שפניץ:

סעיף ג' אומר, שהחלטת המנהל להתלות את הרשיון היא מיידית.

מ. נעמן:

הפרקטיקה היא שהאדם מגיש מיד למחלת השעיית רשיונו בקשה לניית המשפט העליון. בית המשפט העליון רואה בעניינים האלה מצב דחוף ביותר וזה דוחה כל מצב אחר. בית המשפט העליון רגיש מאוד לענין שלילת רשיון של רופא.

הי"ר ח. גרוסמן:

אבל מה קורה אחרי שלושה חודשים, כשאינן החלטה סופית של בית המשפט?

י. קרנות:

הרופא המושעה יכול לעכב בכוונה את עבודת הוועדה הרפואית על ידי הגשת

מסמכים שונים.

מ. נעמן:

אם עברו שלושה חודשים ואין עוד החלטה של הוועדה הרפואית, אפשר להסתמך על סעיף בפקודת הפרשנות, שמי שיש לו סמכות לפי חוק, ושאי לחזור להשתמש בה. המנכ"ל יכול להאריך את ההשעייה אם הדחיפות בעינה עומדת.

הי"ר ח. גרוסמן:

אולם בסעיף נאמר "אך לא יותר משלושה חודשים".

מ. שפניץ:

פקודת הפרשנות אומרת, שאפשר להשתמש באותה סמכות, כשאינן כוונה אחרת מסתמעת. כאן כן יכולה להשתמע כוונה אחרת, כי נאמר לא יותר משלושה חודשים.

ח. שמעוני:

אני רוצה שיהיה ברור, שהמנהל יכול להתלות את הרשיון רק לאחר שהענין הוגש לוועדה, כדי שהרופא לא יהיה נתון לשרירות ליבו של המנהל.

י. תארי:

יש לי קודם שאלה אל מנסחי ההצעה:  
האם ההנחה לא היתה כאן, שאם מדובר  
במחלה מסכנת, הגורמת סכנה כה דחופה לציבור, שהוועדה תדון בדחיפות  
מירבית בנושא ותסיים זאת במהירות מכסימלית? כי בל נשכח, מצד אחד  
אנו אומרים ששלושה חודשים זו תקופה קצרה מדי, ומצד שני המנהל מחליט  
בלי שוועדה מעין שיפוטית קבעה. אנו מעניקים לרשות אמיניסטטיבית  
סמכות רבה. האם במקרה כה דחוף, כאשר יש סכנה דחופה לציבור,  
האם אין מקום לצפות, שהוועדה תסיים עבודתה תוך שלושה חודשים, בניגוד  
למקרים אחרים, שאולי יש סכנה שהענין ייסחב?

הינ"ר ח. גרוסמן:

אם זה דבר כל כך דחוף, סימן שיש  
למנכ"ל הוכחות. ואז צודק חבר-הכנסת  
שמעוני, המבקש שהמנהל יגיש עם ההשעיה את מסמכיו לוועדה הרפואית.

מ. ידיד:

אני מסכים להצעתו של חבר-הכנסת שמעוני  
להתנות את שלילת הרשיון בהגשת הנושא  
לוועדה, אבל אני מציע להוסיף, שאפשר יהיה להאריך את התקופה, בהסכמת  
הוועדה לשלושה חודשים. אבל זה בתנאי שהוועדה משוכנעת שהמנהל צודק.

הינ"ר ח. גרוסמן:

אני מבינה, שההצעה היא, שהמנהל  
יוכל להאריך את התקופה לשלושה חודשים,  
בהסכמת הוועדה הרפואית.

ל. דיציאן:

שהמנהל יהיה חייב להגיש את הבקשה  
לוועדה בעת ובעונה אחת עם ההתלייה.

הינ"ר ח. גרוסמן:

אנו מסכמים את הצעות הוועדה:  
א. כאשר המנכ"ל משעה אדם מלעסוק  
ברפואה באופן פתאומי, ללא ועדה, לשלושה חודשים - הוא צריך בעת ובעונה  
אחת להגיש את החומר לוועדה.  
ב. אם מתגלים קשיים, המנהל יכול  
להאריך את ההתלייה של הרשיון, בהסכמת הוועדה הרפואית, לשלושה חודשים  
נוספים.

מר נעמן:

הייתי מציע במקום להאריך בשלושה  
חודשים נוספים בהסכמת הוועדה,  
לומר - אך לא יותר משלושה חודשים או עד החלטת הוועדה, הכל לפי התאריך  
המאוחר.

ל. דיציאן:

לא לפי המאוחר, אלא לפי המוקדם יותר.  
כי אם הוועדה מגישה את החלטתה,  
נסתיימה סמכות המנהל להאריך את ההשעיה.

הינ"ר ח. גרוסמן:

בזאת אנו מסיימים כעת, אנקש מהיועצים  
המשפטיים להביא לנו את הנוסחים  
המתוקנים, כפי שהצענו.